

Î N C H E I E R E

01 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul: Svetlana Filincova

Judecători: Maria Ghervas, Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Ciumac Vitalie și Ciumac Angela,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Lopată Nicolae împotriva lui Ciumac Vitalie și Ciumac Angela cu privire la recunoașterea ca dobândit a dreptului de proprietate asupra bunurilor mobile, revendicarea acestora din posesia străină și încasarea cheltuielilor de înmormântare,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 02 mai 2017, prin care s-a admis apelul declarat de Ciumac Vitalie și Ciumac Angela, fiind casată parțial hotărârea Judecătoriei Drochia din 19 septembrie 2016, în partea ce ține de recunoașterea ca dobândit a dreptului de proprietate asupra bunurilor mobile, revendicarea acestora din posesia străină, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte de respingere a cerinței date,

c o n s t a t ă:

La 26.02.2015 Lopată Nicolae a depus cerere de chemare în judecată către împotriva lui Ciumac Vitalie și Ciumac Angela cu privire la recunoașterea ca dobândit a dreptului de proprietate asupra bunurilor mobile, revendicarea acestora din posesia străină și încasarea cheltuielilor de înmormântare.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, s-a aflat în relații de concubinaj cu Novac Feodora, începând cu anul 1987 până la decesul acesteia la 09.07.2014, adică timp de 27 ani. Ambii au locuit în gospodăria decedatei, unde și-au unit posesiunile și dispunând de mijloace financiare în cadrul proprietății comune, au valorificat acest imobil, în calitatea lor de concubini. Potrivit registrului de evidență al gospodăriilor nr. 07 p. 84 contul 641, Lopată Nicolae a domiciliat în gospodăria decedatei. Indică că, toate cheltuielile legate de ultima maladie a decedatei, organizarea funerariilor, meselor de pomenire, în întregime au fost suportate de reclamant.

Însă la locul de trai al reclamantului s-a prezentat Ciumac Vitalie care a manifestat intenția de a dispune de imobilul decedatei, potrivit argumentului că, ar fi îndreptățit să facă acest lucru în baza contractului de donație nr. 5073 încheiat la

18.09.2009. Indică reclamantul că nu a cunoscut despre contractul menționat, deoarece pînă în prezent pîrîtul nu a invocat careva pretenții și nu s-a comportat cu bunul ca al său propriu. Transmiterea ca atare a bunului nu s-a produs, astfel, reclamantul a depus acțiune în judecată privind recunoașterea contractului de donație și a dreptului de proprietate în proporție de ½ cotă parte din construcțiile realizate cu donatorul.

În rezultat a fost încheiată o tranzacție de împăcare, potrivit căreia reclamantul a renunțat la acțiune, costul ½ cotă-parte din construcții au fost recuperate. Totodată, reclamantul s-a obligat să părăsească locuința sa în termen de 24 de ore împreună cu bunurile sale.

Executînd întocmai tranzacția de împăcare, reclamantul a încercat în mod amiabil să soluționeze problema bunurilor ce-i aparțin, care, de altfel, în tranzacție nu a fost vizată, dar a întîmpinat opuneri din partea pîrîtului, care nu i-a permis să i-a nimic din lucruri.

Menționează că, existența bunurilor mobile, este dovedită prin actul in 27.01.2015 întocmit cu concursul funcționarilor APL Chetrosu. Astfel, împreună cu decedata reclamantul a agonisit bunuri mobile pe care le estimează la prețul total de 60350 lei. Mai indică că, Ciumac Angela a depus declarație de acceptare a succesiunii patrimoniului decedatei Novac Feodora și a primit un certificat de moștenitor legal.

Solicită reclamantul, recunoașterea ca dobîndit dreptul de proprietate a său în proporție de ½ cotă-parte din bunurile mobile la preț de 30175 lei cu revendicarea din contul copîrîților în beneficiul reclamantului a acestor bunuri în natură sau a valorii lor. Obligarea în ordinea art. 119 CPC, a notarului public Pantelev Ala să prezinte instanței judecătorești originalul sau copia adevărită a certificatului de moștenitor legal și a declarației de acceptare a succesiunii în privința patrimoniului Feodorei Novac, decedată la 09.07.2014. De a încasa de la Ciumac Angela în beneficiul reclamantului suma de 21300 lei ce reprezintă cheltuieli de înmormîntare a decedatei Novac Feodora, precum și încasarea cheltuielilor de judecată în beneficiul reclamantului din contul pîrîtului.

Prin hotărîrea Judecătoriei Drochia din 19 septembrie 2016 a fost admisă acțiunea.

S-a recunoscut ca dobîndit dreptul de proprietate a lui Lopată Nicolae în proporție de ½ cotă parte din bunurile mobile în sumă de 30175 lei cu revendicarea bunurilor în natură din posesia lui Ciumac Vitalie și Ciumac Angela.

S-a încasat din contul Angelei Ciumac în beneficiul lui Lopată Nicolae suma de 21300 lei cu titlu de cheltuieli de înmormîntare.

S-a încasat în mod solidar din contul lui Ciumac Vitalie și Ciumac Angela în beneficiul lui Lopată Nicolae suma de 6547 lei cu titlu de cheltuieli de judecată (f.d.109).

La data de 17.10.2016, Ciumac Vitalie și Ciumac Angela au declarat apel nemotivat, iar la 10 ianuarie 2017 au declarat apel motivat împotriva hotărîrii judecătoriei Drochia din 19 septembrie 2016, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 02 mai 2017 s-a admis apelul declarat de Ciumac Vitalie și Ciumac Angela, fiind casată parțial hotărârea Judecătorei Drochia din 19 septembrie 2016, în partea ce ține de recunoașterea ca dobândit a dreptului de proprietate asupra bunurilor mobile, revendicarea acestora din posesia străină, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte de respingere a cerinței date. În rest hotărârea primei instanțe s-a menținut.

La adoptarea soluției instanța de apel a invocat că, potrivit art. 311 alin. (1) Cod civil, posesorul de bună-credință care nu are dreptul să posedze bunul sau care a pierdut acest drept este obligat să-l predea persoanei îndreptățite. În cazul în care persoana îndreptățită nu-și realizează dreptul, iar posesorul consideră pe bună dreptate că trebuie să păstreze posesiunea în continuare, fructul bunului și drepturile aparțin posesorului.

Iar, conform art. 374 alin. (1) și (2) Cod Civil, proprietarul este în drept să-și revendice bunurile aflate în posesiunea nelegitimă a altuia. (2) Posesorul poate refuza să predea bunul dacă el sau posesorul mijlocit pentru care posedă are dreptul preferențial de posesiune în raport cu proprietarul. Revendicarea bunului poate fi aplicată în raport cu cel care are un drept superior dacă acesta a obținut bunul prin violență sau prin dol.

Potrivit contractului de donație din 18.09.2009 (f.d.11-13), Novac Feodora a donat lui Ciumac Vitalie casa de locuit individuală cu suprafața totală 89,6 m.p., construcție accesorie cu suprafața totală de 35,3 m.p., construcție accesorie cu suprafața totală de 18,1 m.p., construcție accesorie cu suprafața totală de 18,8 m.p., garaj cu suprafața totală de 30,8 m.p., construcție accesorie cu suprafața totală de 10,3 m.p., construcție subterană cu suprafața totală 12,3 m.p., cu terenul aferent în mărime de 0,0624 ha., nr. cadastral 3614203745, situat în s. Chetrosu, r-nul Drochia.

Prin încheierea judecătorei Drochia din 30.01.2015 a fost confirmată tranzacția de împăcare încheiată între Lopată Nicolae și Ciumac Vitalie, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată formulată de Lopată Nicolae către Ciumac Vitalie privind recunoașterea contractului de donație nul și recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului imobil. Potrivit tranzacției de împăcare Lopată Nicolae renunță la acțiunea sa privind recunoașterea contractului de donație nul și recunoașterea dreptului de proprietate, iar în schimb este de acord ca Ciumac Vitalie să-i achite o sultă în valoare de 120000 lei, iar reclamantul se obligă să părăsească imobilul, împreună cu bunurile sale în termen de 24 ore, de la aprobarea tranzacției de împăcare. (f.d.14-16).

Prin cererea de chemare în judecată Lopată Nicolae a înaintat cerința privind recunoașterea ca dobândit dreptul de proprietate în proporție de $\frac{1}{2}$ cota parte din bunurile mobile la preț de 30175 lei cu revendicarea din contul copârșilor a acestor bunuri în natură sau a valorii lor.

În conformitate cu art. 1551 Cod civil, din contul averii succesoriale, pînă a fi repartizată între moștenitori, urmează a fi satisfăcute creanțele privind compensarea cheltuielilor utile efectuate în legătură cu ultima boală a defunctului, a cheltuielilor de înmormîntare, de obținere a averii succesoriale, de păstrare și gestionare a ei, de executare a testamentului, precum și a cheltuielilor de plată a remunerației executorului testamentar sau custodelui averii succesoriale. Aceste

creanțe urmează a fi satisfăcute din contul averii succesoriale în mod prioritar față de toate celelalte creanțe, inclusiv față de cele garantate prin gaj.

Cu referire la cerința privind încasarea cheltuielilor de înmormântare a decedatei Novac Feodora, instanța de apel a invocat că, prima instanță corect a admis acțiunea în această parte.

Apelanții Ciumac Vitalie și Ciumac Angela atât în prima instanță cât și în cererea de apel nu neagă faptul că, intimatul Lopată Nicolae a suportat careva cheltuieli ce țin de înmormântarea decedatei Novac Feodora, însă nu sunt de acord cu suma solicitată, consideră că nu a fost probată.

În conformitate cu art. 123 alin. (6) Cod de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

La 10 august 2017 Ciumac Vitalie și Ciumac Angela a declarat recurs împotriva deciziei din 02 mai 2017 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului s-a invocat că hotărârile instanțelor ierarhic inferioare au fost adoptate cu încălcarea normelor de drept material, instanța de judecată a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

Totodată au invocat recurenții că au fost încălcate prevederile art.432 alin.2 și 3 lit.b) CPC.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Prin scrisoarea de însoțire Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa părților copia deciziei din 02 mai 2017 la 07 iunie 2017 (f.d.157), și a fost recepționată de către recurenți la 14 iunie 2017 (f.d.159), contra semnătură. Prin urmare, recursul declarat la 10 august 2017 se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ciumac Vitalie și Ciumac Angela, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul

în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ciumac Vitalie și Ciumac Angela, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Ciumac Vitalie și Ciumac Angela.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de Ciumac Vitalie și Ciumac Angela se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecători

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru